

INFORME PRELIMINAR D'IMPACTE DE GÈNERE

Proposta de modificació del Projecte Normatiu de revisió del “Reglament de Participació Ciutadana” de Barcelona

01PIG/2017

INTRODUCCIÓ

El present document és un informe preliminar d'Impacte de Gènere del Projecte Normatiu de revisió del “Reglament de Participació Ciutadana” de Barcelona. Cal matissar que aquest informe és preliminar i està prevista la realització d'un segon Informe d'Impacte de gènere abans de l'aprovació definitiva del Reglament.

Els Informes d'Impacte de Gènere analitzen les necessitats pràctiques d'ambdós sexes, les obligacions relacionades amb la vida quotidiana, les diferents situacions de partida i els potencials efectes diferencials que es poden derivar de l'aplicació de les propostes polítiques (Institut Català de les Dones, 2015). Així, és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

Tal i com estableix l'article 15 de la *Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes*, els poders públics han d'incorporar la igualtat de dones i homes com a principi d'actuació transversal, i integrar-la de manera activa en l'adopció i execució de les disposicions normatives, en la definició i la planificació pressupostària de les polítiques públiques en tots els àmbits i en el desenvolupament del conjunt de totes les activitats.

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals* adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona el 15 d'abril de 2014. En concret l'article 140 estableix que, tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquest impacte ha d'integrar una **anàlisi d'impacte de gènere**, en la qual s'avaluen els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes (d).

Fins ara, la revisió de la normativa s'ha realitzat d'acord amb el mètode proposat per la Comissió Europea i recollit en la “*Guía para la evaluación del impacto en función del género*” (2005).

Departament de Transversalitat de Gènere – CIRD
Gerència de Recursos

Aquest model, que ha servit de base per a l'elaboració de la metodologia d'anàlisi d'impacte de gènere de la Generalitat de Catalunya (Institut Català de les Dones) i de molts altres organismes de l'Estat i internacionals (Comissió Europea), es basa en l'anàlisi de:

- El resultat o efecte que té la normativa sobre dones i homes;
- Les possibilitats que la normativa ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les i/o a aprofundir-les.

Partint d'aquesta base, el Departament de Transversalitat de Gènere i el CIRD han elaborat una metodologia que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia està en fase d'implantació i el present document és el primer que l'aplica.

1. ANTECEDENTS, IDENTIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA NORMA

1.1. Antecedents:

El marc normatiu actual regulador de la Participació Ciutadana a Barcelona prové del 2002 amb algunes modificacions posteriors com són la creació dels Consells de Barri i les funcions dels consellers i conselleres de Districte. Els dos documents que regeixen el present marc normatiu són les *Normes Reguladores de la Participació Ciutadana*¹ i les *Normes Reguladores del funcionament dels Districtes*².

El 2013 es va iniciar un procés de reforma de la normativa que finalment no es va aprovar per manca de consens polític. I, el 2015, el Consell d'Associacions de Barcelona i la FAVB sol·liciten que es torni a iniciar un procés de modificació de la normativa que contempli la discussió sobre un model de participació de la ciutat més ampli i adequat a la realitat i a la demanda social. Aquest procés parteix de la voluntat de disposar d'una normativa general de participació a Barcelona actualitzada a la situació actual, atès que des del 2002 al 2017 la realitat de la ciutat ha canviat molt.

1.2. Identificació i descripció de la norma:

Nom: Projecte Normatiu de revisió del Reglament de Participació Ciutadana

Categoria: Reglament

Òrgan responsable: Direcció de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència.

Finalitat: Desenvolupar les previsions de la *Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta Municipal de Barcelona* respecte a la participació ciutadana, i regular els canals de relació entre la ciutadania i l'Ajuntament per facilitar i promoure aquesta participació en els processos de presa de decisions polítiques i en la gestió dels serveis i els assumptes d'interès municipal.

¹ Veure: http://governobert.bcn.cat/sites/default/files/norm_reg_part.pdf

² Veure: http://governobert.bcn.cat/sites/default/files/norm_reg_dist.pdf

Població destinatària: Conjunt de la ciutadania.

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

2.1. Vinculació amb objectius del Pla per la Justícia de gènere 2016-2020 i les polítiques de l'Ajuntament de Barcelona

En el marc del *Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020)* trobem, com a acció estratègica dins l'eix de canvi institucional, la "*Participació de les dones, moviments feministes i entitats organitzades per a la igualtat de gènere (eix A10)*".

En aquesta línia, el *Pla per la Justícia de Gènere* estableix que:

"[...]l'àmbit local, per la proximitat a la ciutadania, és l'espai adient per fomentar la participació ciutadana en l'elaboració de polítiques i, per tant, també per promoure la presència i la implicació de les dones.

Cal que la veu de les dones, les seves demandes i propostes, arribin als llocs de decisió institucional. S'ha de donar cabuda als discursos d'igualtat de gènere que provenen del carrer i de les llars i que persegueixen, en definitiva, una societat més justa, a través de la implicació en les accions públiques locals."

L'Ajuntament de Barcelona ha optat per definir una Mesura de Govern sobre Transversalitat de Gènere (2015) per produir un canvi institucional sistemàtic cap a un bon govern en termes d'igualtat de gènere, que garanteix que el personal del consistori tingui tots els recursos necessaris per poder implantar aquesta perspectiva per tal que, com a resultat, la igualtat de gènere sigui realment una prioritat transversal en totes les polítiques municipals.

L'eix estratègic de canvi institucional del Pla per la Justícia de Gènere, que ja hem introduït, té com a objectiu desenvolupar aquesta mesura de govern i establir línies de treball en tots els àmbits d'aquesta proposta per tal d'avançar cap a un procés de transformació real de les pràctiques i la cultura de l'organització pública.

2.2. Disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere i participació

En compliment del que disposa la *Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març per a la igualtat de dones i homes* (article 15), i a la *Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes* (articles 4, 6, 20) el present Reglament s'hauria de planificar d'acord al principi d'igualtat d'oportunitats de dones i homes i de presència o composició equilibrada, amb la finalitat de promoure una participació ciutadana guiada pel principi d'igualtat de gènere i equilibrada entre ambdós sexes.

Cal dir que la normativa que regula l'elecció de persones representants polítiques (*Llei Orgànica 3/2007*) determina, a més, la **presència paritària de les dones, incorporant la representació descriptiva de les mateixes com un component central**. Resulta pertinent afegir

que els instruments han de ser, també, **inclusius**, en compliment amb l'article 6 de la *Llei catalana 17/2015, de 15 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes*, que estableix que les entitats locals han de **fomentar la presència de dones en els òrgans i espais de participació i que s'ha d'impulsar la participació dels grups feministes i de dones en l'elaboració de les polítiques de gènere i en l'impuls de la transversalitat.**

Promoure la transversalitat de gènere a les polítiques i actuacions dels poders públics passa per **incorporar les dones en el seu disseny, elaboració, desenvolupament i avaluació.** I, tal i com també preveu l'article 18.1 de la *Llei catalana d'igualtat*, fer visibles i reconèixer els grups i entitats en defensa dels drets de les dones, **donar-los suport i impulsar-ne la seva participació.**

En l'àmbit local, la *Carta municipal de Barcelona, aprovada per Llei 22/1998*, estableix al seu article 112.1 que "*l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i tots els serveis que facilitin la integració i la participació de la dona en la societat i evitin la discriminació per raó de sexe*".

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

2.1. Llenguatge no sexista:

En relació a la formulació de la norma, s'aprecia un esforç relatiu per aplicar un llenguatge inclusiu des de la perspectiva de gènere, en un intent de redactar en clau de persona i abandonar el masculí genèric. Tanmateix, de la lectura i l'anàlisi del present Reglament es constata la utilització de fórmules en masculí genèric com "els experts", "els membres", "els regidors", "els representants", etc.

D'acord amb el que estableixen les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, sobre la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu, instem a seguir els criteris que estableixen les mateixes Directrius, en el seu article 123.³

2.2. Participació de grups de dones o feministes en l'elaboració del projecte:

Les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, -que comprenen les directrius de tècnica normativa i les directrius sobre la tramitació de l'expedient per a l'aprovació de les ordenances, els reglaments i els decrets (2015)-, a l'article 141 tenen en compte la importància de la participació ciutadana en l'elaboració de normativa municipal. I en aquesta línia, el que ens interessa avaluar des del punt de vista de l'impacte de gènere és la participació femenina; és a dir, si s'ha tingut en compte la veu de les dones en el disseny de la norma.

Fent una anàlisi de la participació de grups de dones o feministes en l'elaboració de la norma, des d'un punt de vista metodològic, valorem positivament l'obertura d'un procés de

³ Veure articles 122 i 123 de les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*:
<https://bop.diba.cat/scripts/ftplsa.aspx?fnew?bop2015&05/022015012785.pdf&1>

participació, i l'elaboració de materials de debat per treballar les noves normes de participació ciutadana de Barcelona. Aquest procés ha estat liderat per la Regidoria de Participació i Districtes, per tal de recollir els plantejaments i debats ja generats prèviament per les entitats, col·lectius, ciutadans i ciutadanes i els mateixos grups municipals, entre els quals hi ha hagut grups de dones i entitats feministes de la ciutat. Un exemple d'aquest procés és la reunió del Grup de Treball de Transversalitat de Gènere del Consell de Dones de Barcelona (CDB), que va tenir lloc al desembre de 2017, i on l'Elisenda Ortega, cap del Departament de foment de la participació, va presentar el projecte normatiu de revisió del Reglament de participació, per tal que les dones i entitats, que formen part del CDB, poguessin iniciar el debat per millorar-lo. *(Veure propostes al punt 5)*

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. Descripció de la situació de partida de l'àmbit d'actuació

Malgrat un imaginari igualitari i unes formes de fer alternatives i sensibles a les desigualtats, les pràctiques que es reproduïen en els òrgans de participació, en l'associacionisme i en els processos participatius continuen exclouent la participació femenina d'una manera similar a la política professional i al mercat laboral.

Moltes autores feministes han advertit que la democràcia participativa, tot i generar un major grau d'inclusió de la ciutadania en la presa de decisions (inclusió vertical), ha estat poc efectiva per combatre la reproducció d'aquelles relacions de dominació que travessen a la societat en el seu conjunt (inclusió horitzontal)⁴. Així, gran part dels processos i mecanismes participatius han estat dissenyats, implementats i avaluats sense incorporar la perspectiva de gènere⁵.

Per tal d'incorporar la perspectiva de gènere en els processos participatius, i en la normativa que els regula, hem de tenir en compte que a l'hora de participar en els marcs formals, les dones hi troben obstacles afegits. Cal fer, doncs, una referència explícita a les desigualtats de gènere o la situació de les dones/homes en l'àmbit d'intervenció de la present norma:

- **Presència de dones i homes** en l'àmbit de la participació social i política: és important destacar que no disposem de dades desagregades pel que fa al percentatge de dones als òrgans de participació, com els consells de barri i de districte, consells sectorials, etc. En relació a la pertinença a associacions, trobem una afiliació superior d'homes que de dones.⁶ Els sectors on la participació entre homes i dones s'equilibra són les ONG, les associacions ecologistes i els comitès de solidaritat. En la resta de sectors de participació hi

⁴ Jone Martínez (2016), "Equality and diversity in democracy: how can we democratize inclusively?", *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 35(5/6):350 - 363

⁵ Enguany, en el marc de la Mesura de Govern de Transversalitat de Gènere, el Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona, per mitjà de la realització tècnica d'Alba Alonso Álvarez, ha iniciat un estudi per a conèixer l'experiència de les entitats que conformen els diferents Consells de Dones de la ciutat i explorar la introducció de noves formes de participació directa en la implementació de la transversalitat.

⁶ CIRD (Ajuntament de Barcelona) (2016). Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020).

hi ha molts més homes que dones. La participació política i sindical segueix estant molt masculinitzada: la participació dels homes en sindicats, associacions professionals i associacions de veïnes i veïns és el doble que la de les dones.

- **Participació de les dones en la presa de decisions:** podem constatar com en el marc local de participació política institucional, per exemple, trobem que en la legislatura 2015-2019 només hi ha 174 alcaldesses a Catalunya. És a dir, només un 18,4% de dones ocupen aquest càrrec. Pel que fa a les regidores, en la mateixa legislatura, la presència de dones és d'un 35,2%, enfront un 64,8% d'homes.

Així doncs, les dades⁷ confirmen una diferència en els graus de participació entre dones i homes. Després de les eleccions de 2015, el consistori municipal es compon de 20 dones i 21 homes i té per primera vegada una alcaldessa, però no ha assolit aquesta paritat en el nivell gerencial.

En absència de quotes, la sobre-representació dels homes encara és més elevada, com en els òrgans de direcció de les empreses, els bancs, les universitats i els mitjans de comunicació. La baixa participació de les dones i la manca de paritat suposa un greu dèficit democràtic, ja que comporta perdre coneixement, possibilitats d'aprenentatge i de formulació de polítiques més completes, amb el conseqüent perill d'oblidar les preocupacions de les dones.

Per tal de repensar noves maneres de fer i de transformar la societat cap a un model més igualitari és necessari tenir present que malgrat les institucions polítiques catalanes s'han feminitzat progressivament, la balança segueix essent molt desequilibrada a favor dels homes, tot i l'aplicació de mesures d'acció positiva, com per exemple les quotes.

- **Accés als recursos:** la disponibilitat i la distribució de l'ús del temps és un aspecte fonamental a considerar quan es parla de participació social i política. La divisió sexual del treball repercuteix de manera clara en la possibilitat de les dones de participar en l'activitat social i política, ja que la seva participació pot ser una triple càrrega que s'afegeix a l'activitat laboral i a la familiar.
- Pel que fa a les **normes socials i valors**, encara trobem en l'esfera social i cultural la reproducció del valor simbòlic negatiu de la veu i la imatge de les dones. Succeeix massa sovint també que les aportacions de les dones resulten invisibilitzades, contribuint això al seu desempoderament.

4.2. Previsió de resultats

En general, a la proposta de text articulat de Reglament de Participació Ciutadana de Barcelona, s'aprecia la voluntat d'integrar la igualtat de gènere i, en concret, té en compte

⁷ CIRDA (Ajuntament de Barcelona) (2014). Informe de condicions de vida de les dones de Barcelona 2013. Auditoria de les desigualtats de gènere a la ciutat.

Departament de Transversalitat de Gènere – CIRD
Gerència de Recursos

alguns elements que poden incidir positivament en la igualtat de dones i homes. Com per exemple, a l'article 11, apartat 3) referent a "les persones cridades a participar en els processos participatius" s'estableix que:

"Els perfils de les persones cridades a participar als debats han de contemplar necessàriament l'efectiva igualtat de gènere i la màxima pluralitat i diversitat, d'acord amb les característiques de la matèria a debatre."

No obstant, aquesta redacció establint per una banda, "perfils" de persones cridades a participar; i per altra banda, relacionant la incorporació de la perspectiva de gènere en funció de "les característiques de la matèria a debatre", és poc clara i pot generar inseguretats jurídica. Cal tenir present que la perspectiva de gènere s'ha d'incorporar transversalment i a totes les matèries. En aquest sentit, s'insta a una redacció menys ambigua i concretant de quina manera es desenvoluparà aquesta pretensió. Es valora el compromís en el pla formal, però s'hauria de desenvolupar materialment. En aquesta línia, l'article 26 relatiu a la composició de les persones membres dels òrgans de participació, estableix en el seu apartat e) que:

"En general, la composició dels òrgans de participació s'ha de basar en criteris de pluralitat i diversitat de manera que es faciliti la més àmplia varietat d'opcions i opinions així com la igualtat de gènere, la cerca de persones d'origen divers per tal de cercar la mateixa proporcionalitat que tenen en l'àmbit competencial de l'òrgan. Tanmateix, en cas que resulti incongruent amb la seva pròpia naturalesa, el reglament de funcionament de l'òrgan de participació pot preveure una composició singular que no respongui a aquests criteris de pluralitat."

S'observa aquí la intenció, de manera formal, d'introduir el principi d'igualtat de gènere en la composició dels òrgans de participació. Tanmateix, el Reglament no desenvolupa com es farà de manera material. Així doncs, pel que fa a la **presència de dones i homes** en l'àmbit de la participació social i política, i a la **participació de les dones en presa de decisions**, no es preveu, per exemple, una composició paritària dels òrgans de participació que crea la normativa, i això es pot traduir en una desigual representació d'homes i dones.

A l'article 21 on es regula la composició de la Comissió de Seguiment del procés participatiu, també es percep una voluntat de tenir en compte la perspectiva de gènere:

"El nombre inicial i el perfil de les persones que han de formar part de la Comissió s'ha de determinar en l'acord de realització del procés participatiu, procurant en tot cas la màxima pluralitat i diversitat, pel que fa a gènere, edat i origen [...]"

No obstant, aquí es confon "sexe" i "gènere", i tampoc s'especifica quines mesures s'establiran per "procurar" aquesta pluralitat i diversitat. Passa el mateix a l'article 38.1 h), relatiu a la composició del Consell de la Ciutat.

En relació a l'**accés a recursos**, i partint del fet que les dones solen disposar de menys temps lliure per poder participar, el Reglament no estableix aspectes clau (horaris, espais, tècniques de dinamització, plans de comunicació, etc.) tenint en compte les diferents necessitats d'homes i dones, amb el que es dificulta la participació d'aquestes últimes.

Un dels factors que constitueixen l'arrel dels obstacles per a la plena participació de les dones és la invisibilització dels treballs domèstics i de cures que majoritàriament duen a terme les dones. Així doncs, la rigidesa temporal i la càrrega que comporten aquestes tasques no és tinguda en compte com un problema col·lectiu en els espais de participació, i massa vegades es tracta com un assumpte privat.

Per tal de repensar noves maneres de fer i de transformar la societat cap a un model més igualitari és necessari, en primer lloc, valorar el treball domèstic i de cura en tots els espais d'organització política i social. En aquest sentit, alertem de la necessitat de posar els treballs reproductius i de cures en el centre de la vida social i política, i recordem que els poders públics són corresponsables en la facilitació de mecanismes que permetin la conciliació de tota la ciutadania. Si aquestes consideracions es tinguessin en compte, l'aplicació de la normativa propiciaria un impacte positiu respecte a la igualtat de gènere.

5. VALORACIÓ DE L'IMPACTE DES DELS GRUPS I ENTITATS DE DONES I/O FEMINISTES

Recollim aquí, la valoració realitzada des del Grup de Treball de Transversalitat de Gènere del Consell de Dones de Barcelona (CDB), que es va reunir el dia 25 de gener de 2017 i va analitzar el present projecte normatiu, considerant la necessitat de la incorporació de diferents propostes que, cal dir, no es recullen al present projecte normatiu.

Pel que fa als òrgans de participació, el CDB considera important:

- Assegurar la paritat a tots els consells (com a mínim 40% de dones). Excepte pel que fa a la composició del propi CDB, que ha d'estar integrat per dones en la seva totalitat.
- Assumir el compromís d'avaluar -des de la perspectiva de gènere- els òrgans de participació anualment, mitjançant la creació d'indicadors d'avaluació quantitius i qualitius.
- Articulació d'estratègies per aconseguir més participació de la gent dels barris (tenint en compte, i respectant, la vinculació i el sentiment de pertinença als barris)

Pel que fa a la democràcia directa es proposa:

- Tenir cura d'utilitzar un llenguatge no sexista
- Articular figures socials de proximitat, per tal que arribi la informació a totes les dones
- Les taules de treball per a l'elaboració de consultes i referèndums han de ser paritàries, i han de rebre formació obligatòria en gènere.

Pel que fa als processos de participació es destaca també:

- Tenir cura del llenguatge no sexista
- Assegurar, en la mesura del possible, la paritat en la participació
- Assegurar la participació de dones diverses

6. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A partir de l'anàlisi de la incidència de la norma en el desenvolupament de la igualtat entre dones i homes en el seu àmbit d'aplicació, així com de la seva contribució als objectius de les polítiques d'igualtat, es determina que **l'impacte de gènere de l'aplicació del Projecte Normatiu de revisió del "Reglament de Participació Ciutadana" de Barcelona és negatiu**. Tot i que s'aprecia la voluntat d'incorporar la perspectiva de gènere en el present Reglament, no es concreten, ni es desenvolupen mesures, més enllà del pla estrictament formal.

7. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ I RECOMANACIONS

Aquest últim apartat és un recull de les modificacions que cal introduir, ja sigui en l'aplicació de la norma o en la seva formulació, amb la finalitat de reforçar els impactes positius o de neutralitzar els negatius en matèria de gènere.

7.1. Propostes de millora en la formulació de la norma.

- **LLENGUATGE NO SEXISTA:** Com s'ha comentat, s'aprecia un esforç relatiu per aplicar un llenguatge inclusiu, en un intent de redactar en clau de persona i abandonar el masculí genèric. Tanmateix, de la lectura i l'anàlisi del present Reglament es constata la utilització de fórmules en masculí genèric com "els experts", "els membres", "els regidors", "els representants", etc. Així doncs, s'insta a les persones redactores del present Reglament que segueixin els criteris de comunicació inclusiva i facin un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge, d'acord amb el que estableixen els punt 122 de les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, sobre la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu, instem a seguir els criteris que estableixen les mateixes Directrius, en el seu article 123.⁸

7.2. Propostes d'elements a introduir per a millorar l'aplicació o el desenvolupament de la norma.

- **RECONÈIXER EL MOVIMENT FEMINISTA I DE DONES:** En el present projecte normatiu, els processos i mecanismes participatius no incorporen el moviment feminista i de dones com un interlocutor vàlid més enllà de l'àmbit sectorial de les polítiques d'igualtat. És important fer un reconeixement de la contribució històrica i la importància del moviment feminista i de dones de la ciutat en el **Preàmbul** de la

⁸ Veure articles 122 i 123 de les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*:
<https://bop.diba.cat/scripts/ftpisa.aspx?fnew?bop2015&05/022015012785.pdf&1>

mateixa normativa. Enunciant la igualtat de gènere en la participació com un principi rector de la norma, i transversal.

Per exemple, al **punt 13 del Preàmbul**, resulta pertinent indicar, també, que els instruments han de ser inclusius en compliment de l'article 6 de la *Llei catalana d'igualtat* que estipula que les entitats locals han de fomentar la presència de dones en els òrgans i espais de participació i que s'ha d'impulsar la participació dels grups feministes i de dones en l'elaboració de les polítiques de gènere i en l'impuls de la transversalitat.

Al **punt 23 del Preàmbul**, s'indiquen els principis que han inspirat la regulació en base a la *Llei 39/2015 del procediment administratiu comú de les administracions públiques*. Es podria afegir que en el seu desenvolupament i implementació es garantirà el principi d'incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques que estableix l'article 41 de l'*Estatut d'Autonomia de Catalunya* o l'article 3 de la *Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes*.

A l'**article 4 d)** s'incorporen com a criteris de qualitat d'un diagnòstic participatiu la diversitat i la pluralitat. Aquí es podria incloure, de nou, una referència a l'articulat de la *Llei 17/2015*. D'una banda, aquesta estableix que els diagnòstics han d'incorporar la perspectiva de gènere en línia amb el mandat en matèria de transversalitat (art. 3). I per altra banda, determina que les entitats locals han d'impulsar la participació del moviment feminista i de dones en l'elaboració, avaluació etc. de polítiques (ex. art. 6). Tots dos objectius apunten a la necessitat d'emfatitzar la inclusió del moviment feminista com a actor clau.

- **TRANSVERSALITAT:** Igualment, el marc normatiu autonòmic estableix que s'ha d'incloure la perspectiva de gènere en tot el cicle de polítiques públiques i que s'ha de fomentar la participació de les dones en els processos de presa de decisions. Cap d'aquests principis són incorporats en el present Reglament. És necessari explicitar que s'incorporarà la perspectiva de gènere en el disseny, implementació i avaluació dels mecanismes de participació inclosos en la norma. Això requereix incorporar aquest enfocament en el disseny d'aspectes com la comunicació, els indicadors d'avaluació i seguiment, els horaris i localització, etc. També garantir la formació en la matèria a totes les persones que participin en aquestes tasques i la producció de dades desagregades per sexe.

A l'**article 13**, es podria afegir que els informes finals dels processos participatius han d'incorporar una anàlisi des de la perspectiva de gènere de manera que analitzi si s'han experimentat dificultats en la participació en igualtat de condicions de les dones. En la mateixa línia, a l'**article 16**, pel que fa a l'avaluació dels processos participatius s'insta a incorporar la perspectiva de gènere i garantir la generació de dades desagregades per sexe.

- **COMPOSICIÓ PARITÀRIA:** al **Preàmbul (punt 4)** del Reglament s'hauria d'esmentar que la normativa que regula l'elecció de representants (*Llei Orgànica 3/2007*) determina a més la presència paritària de les dones, incorporant la representació descriptiva de les mateixes com un component central. Això ajudaria a reforçar la idea que les desigualtats de gènere tenen un clar impacte en la participació política de la ciutadania i que és crucial tenir-les en compte en qualsevol actuació desenvolupada en aquest àmbit. En aquesta línia, el marc normatiu català estipula que els òrgans col·legiats constituïts per l'administració han d'atendre al principi de representació paritària. Aquest principi ha de ser incorporat, donada la pluralitat d'organismes, comissions de seguiment etc. que regula el text. S'insta a les persones redactores del present Reglament a exigir la **composició paritària de tots els òrgans de participació, així com dels òrgans de gestió i control al reglament de participació ciutadana. (Revisar arts. 18, 19, 27c), 32, 38, 63, 75, 93),**

Un dels òrgans de participació que no hauria de ser paritari és el Consell de Dones de Barcelona, que hauria d'estar compost totalment per dones. O si el mateix òrgan ho considera oportú també podria incorporar a les persones trans. És important promocionar els espais de dones. Els espais de dones representen una finestra d'oportunitat per a la creació i legitimació de nous elements a l'agenda política, nous llenguatges, i noves formes de fer, necessaris per a la regeneració i el debat democràtic.

Per tal d'argumentar la necessitat de garantir que el Consell de Dones de Barcelona únicament estigui integrat per dones es pot incorporar a l'**article 26 e)** del Reglament, l'articulat de la Llei 17/2015:

1. Les administracions públiques s'han d'atènyer al principi de representació paritària de dones i homes en els nomenaments i les designacions per a la composició de tot tipus d'òrgans col·legiats, tenint en compte el que regula la disposició transitòria primera i sens perjudici del que estableix l'apartat 2.

- **INTRODUIR EXPERTESA EN GÈNERE:** en diversos àmbits regulats per la norma s'estipula la participació de personal expert. Seria interessant incorporar aquí a les persones expertes en gènere, d'acord amb l'objectiu de transversalitzar la igualtat en l'àmbit de la participació.

A l'**article 11.4** del Reglament es podria introduir que per garantir la inclusió transversal del principi d'igualtat es fomentará que entre les persones expertes, s'incorporin aquelles amb coneixement en matèria de gènere i dels moviments de dones i feministes.

A l'**article 12.4** del Reglament es pot preveure que es garanteixi que les persones facilitadores dels debats comptin amb formació específica en matèria d'igualtat de gènere, de manera que en garanteixin la participació igualitària.

A l'**article 21** també s'hauria de garantir que la comissió de seguiment compti amb expertesa per a avaluar el procés participatiu des de la perspectiva de gènere.

En la mateixa línia s'han d'entendre els **articles 26 b) i 100.**

- **BLOQUEJAR LES ENTITATS PERPETUADORAS DE LA DESIGUALTAT DE GÈNERE:** resultaria interessant seguir l'exemple de la *Norma Foral 1/2010, de 8 de juliol, sobre participació ciutadana* (article 28.8), i preveure en el Reglament, o en documents posteriors, la incorporació d'una clàusula d'exclusió d'entitats que en les seves finalitats o actuacions atemptin contra el principi d'igualtat de gènere. També rebutjar de manera automàtica les propostes de consulta que contravinguin o vulnerin el principi d'igualtat i contribueixin a la perpetuació de rols o estereotips de gènere.
A l'article 54 del Reglament es pot especificar que les iniciatives en cap cas poden contribuir a perpetuar les desigualtats entre dones i homes.
S'insta a les persones redactores del Reglament a què estableixin en l'article 83.2 que en cap cas s'admetrà el registre de propostes per entitats perpetuadores de la desigualtat de gènere.
A la **disposició addicional segona** del projecte normatiu, on es preveuen les matèries excloses de l'aplicació d'aquest Reglament i aplicació supletòria del mateix, s'hauria d'incorporar una clàusula per la qual s'excloquin les entitats que pels seus fins o activitats suposin un perjudici per a la igualtat de gènere.
- **ESPAI DE CURES:** Facilitar la participació de les dones en les mateixes condicions que els homes en tots els àmbits de la participació social i política és una qüestió primordial per començar a transformar el model de societat estructurada al voltant del mercat laboral, i que subordina i menysprea els temps necessaris per les cures i el sosteniment de la vida. Per tal de garantir una participació equitativa de dones i homes s'han de reorganitzar els treballs de cures, socialment, però també des dels poders públics (corresponsabilitat).
És per tot això que s'estima que s'ha de garantir un **espai de cures per a la infància en els òrgans de participació clau i en grans esdeveniments de participació ciutadana.**

Cap del departament de Transversalitat de Gènere

Barcelona, 8 de març de 2017